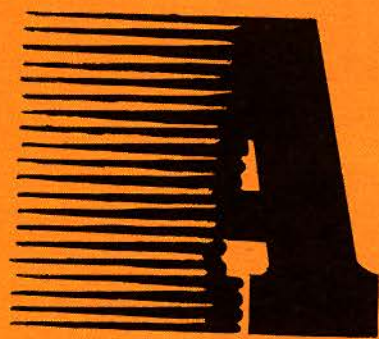

БУКВАР

ПРОСВЕТА

a A

	A		A
--	---	--	---

A

A a

БУКВАР

Учебникът е одобрен от МОНТ.

Първо издание 1990 г.

Второ издание 1993 г.

Валидни са учебниците, издадени през 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998 г.

© Стойка Здравкова Здравкова, Петър Минков Пашов, Асен Иванов Босев, Атанас Иванов Цанков, Тодорка Ангелова Узунова, 1990 г.

© Владислав Паскалев Паскалев — оформление, 1990 г.

© Борислав Владимиров Стоев, Николай Николов Стоянов, Алекси Стефанов Начев, Иван Димов Иванов — илюстрации, 1990 г.

Издателство „Просвета“, София

ISBN 954-01-0337-1

СТОЙКА ЗДРАВКОВА
ПЕТЪР ПАШОВ
АСЕН БОСЕВ
АТАНАС ЦАНКОВ
ТОДОРКА УЗУНОВА

БУКВАР

за първи клас
на средното общообразователно училище

Просвета
София

• ! ?

_____.
_____.?
_____!

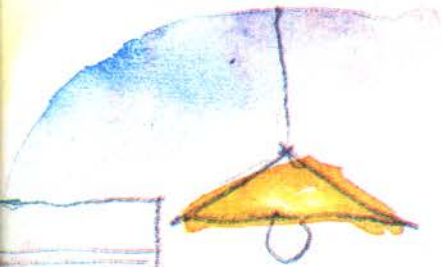

?

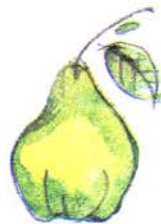
—

—

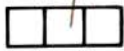
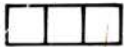
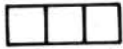

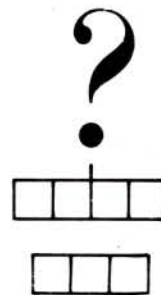
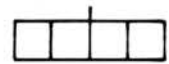
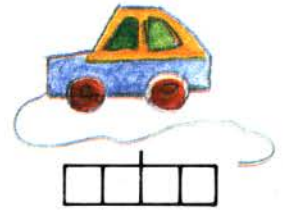
—

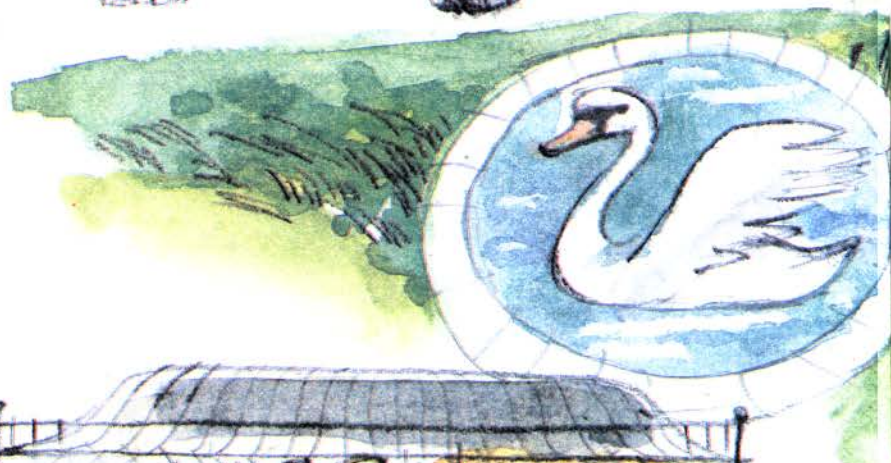
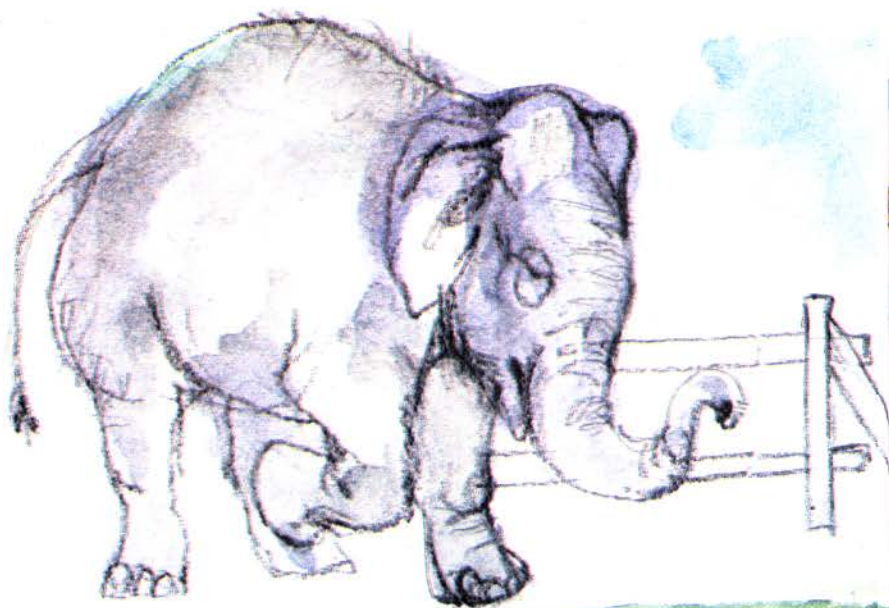
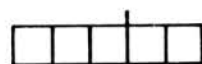
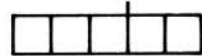
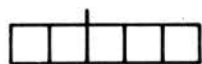
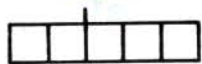

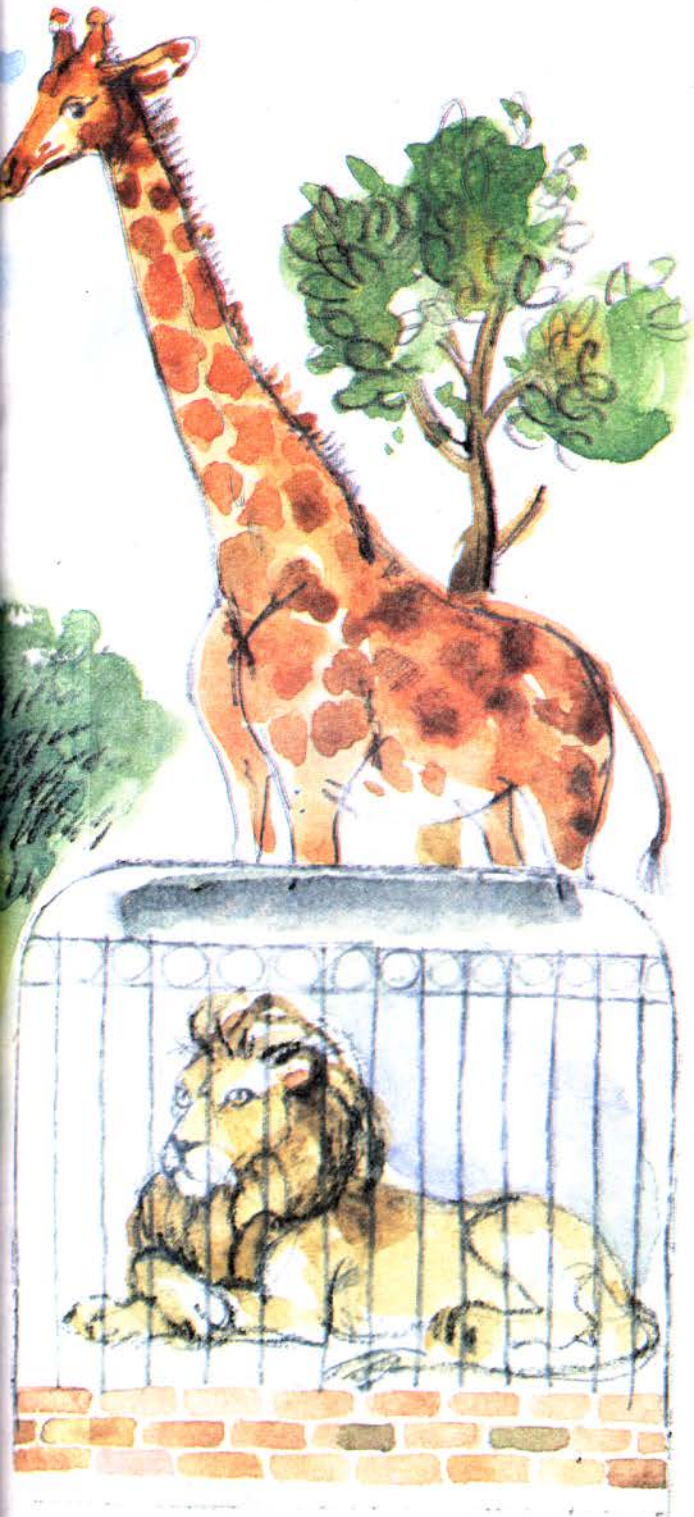
—
—
—

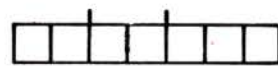
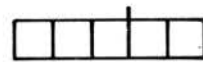
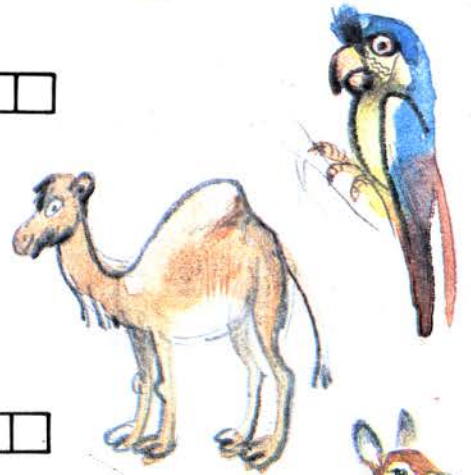
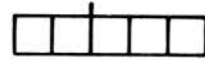
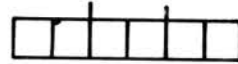
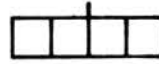
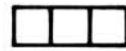

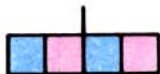
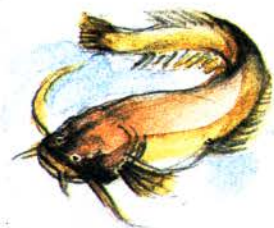

?

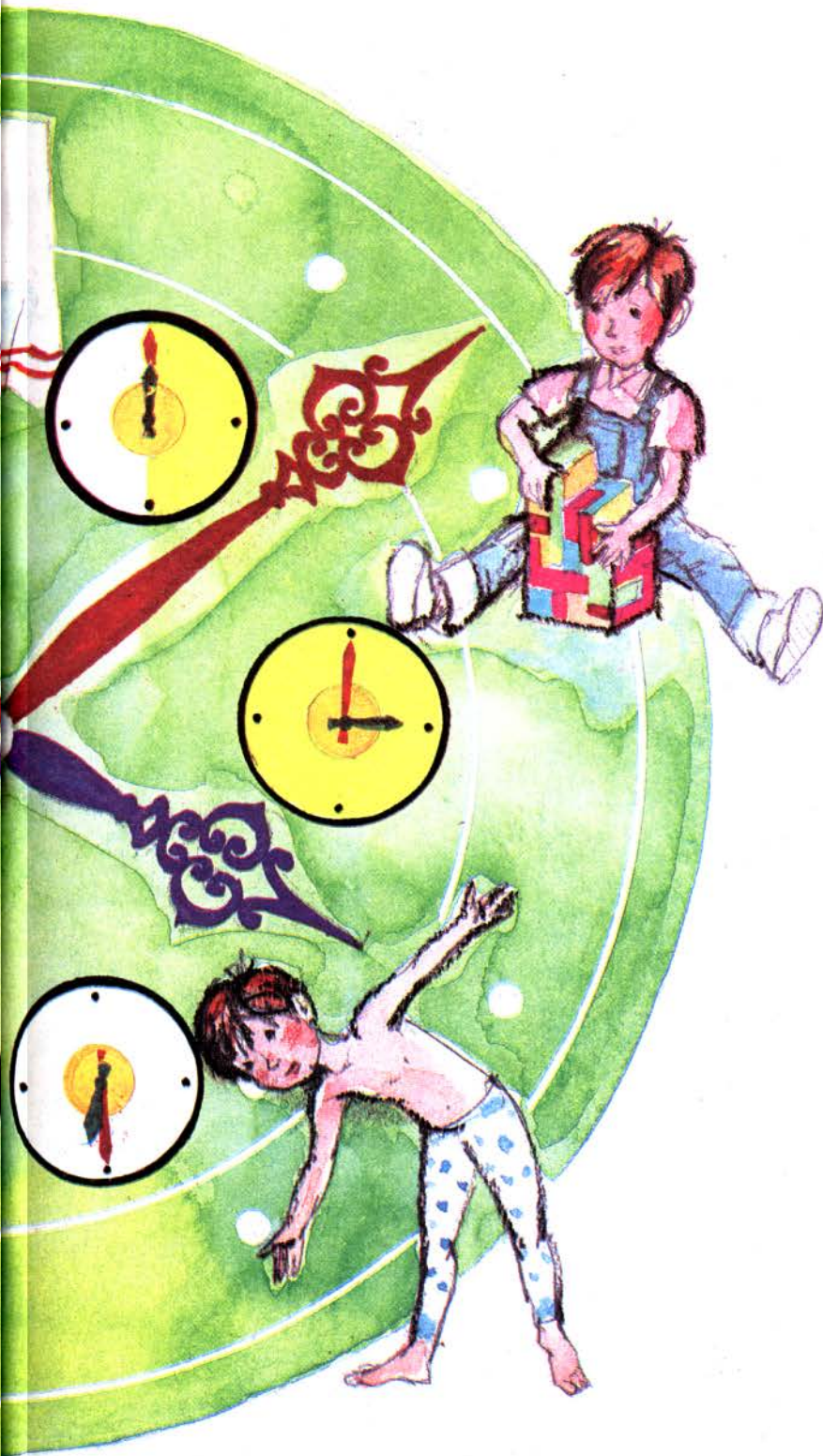

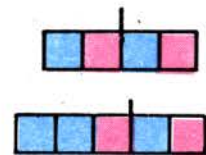

_____ .
 _____ ?
 _____ !

—
 —

Аа Бб Вв Гг
Ии Йй Кк
Оо Пп Рр Сс Тт
Шш Щщ Ъъ

Аа Бб Вв Гг Дд
Кк Лл
Оо Пп Рр Сс Тт
Уу Уу Уу

Дд Ее Жж Зз

Лл Мм Нн

Уу Фф Хх Цц Чч

Ьь Юю Яя

Ее Жж Зз Уи Уи

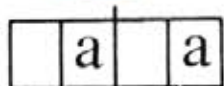
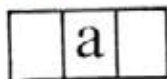
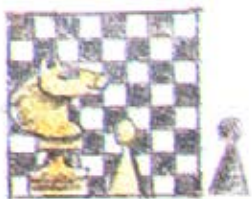
Мм Нн

Уу Фф Хх Уу

Ьь ьь Юю Яя

Aa

Aa

a a

a a

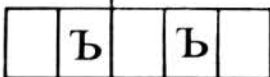
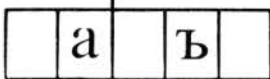
— A a a!

_____ , a _____ .

Ъ ъ

Ъ ъ

	ь	
--	---	--

	ь		а
--	---	--	---

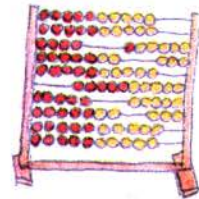
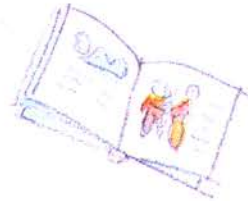
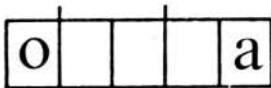
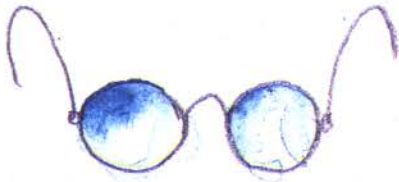
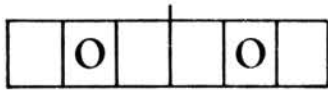
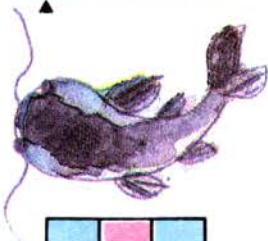
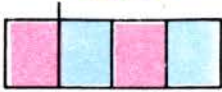
--	--	--	--

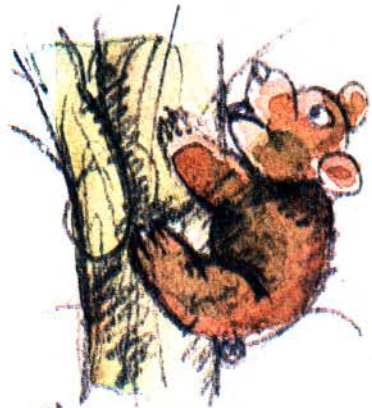

— Ъ Ъ Ъ!

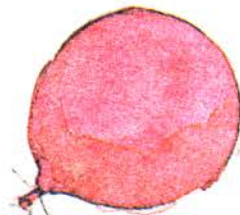
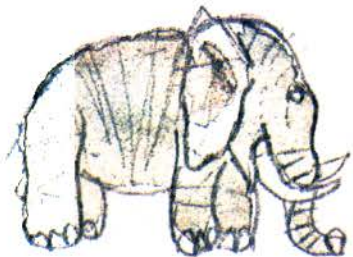
O o

0 0

— О о о!

□ □ О □

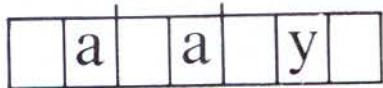
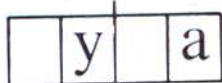
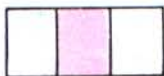
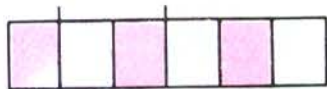
О □ Ъ □

□ О □ а

□ □ □ □

У у

у у

— Y y y!

	y	a
--	---	---

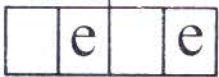
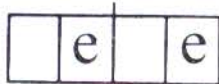
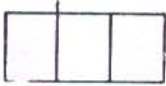
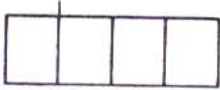
	o	y
--	---	---

	y	a
--	---	---

--	--	--	--	--	--

Ee

Ee

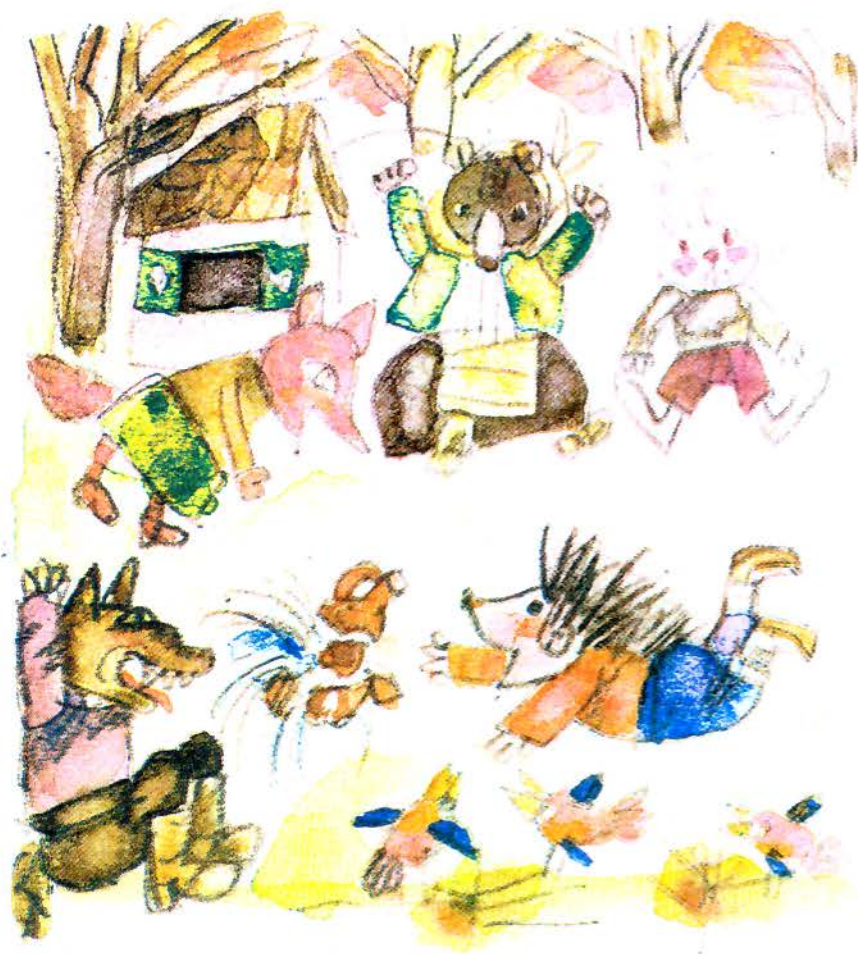

e e

e e y a

a a e

Blank grid for letter practice.

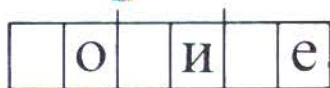
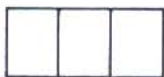
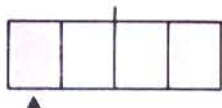

e e

— E e e!

И и

И и

— И и и!

и	а
---	---

--	--	--	--	--

и

А а — Ъ ъ
 О о — У у
 Е е — И и

	а	ъ	
--	---	---	--

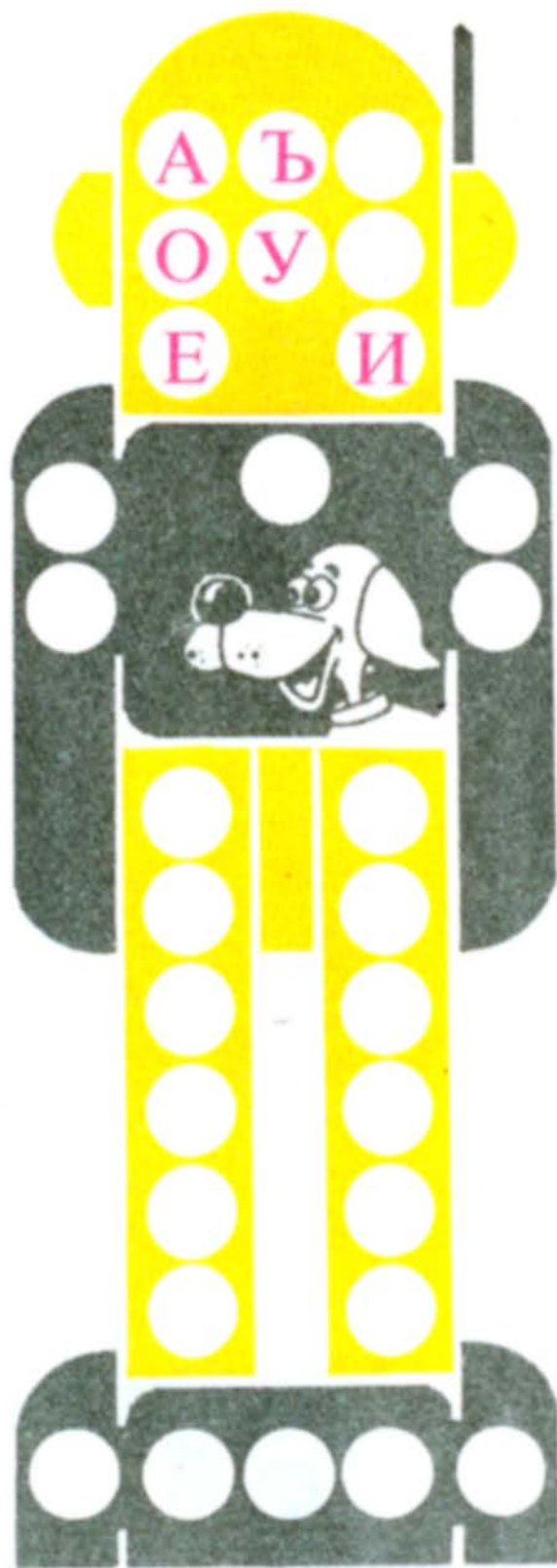
	о	у	
--	---	---	--

	е	е	
--	---	---	--

	а	а	
--	---	---	--

	ъ	
--	---	--

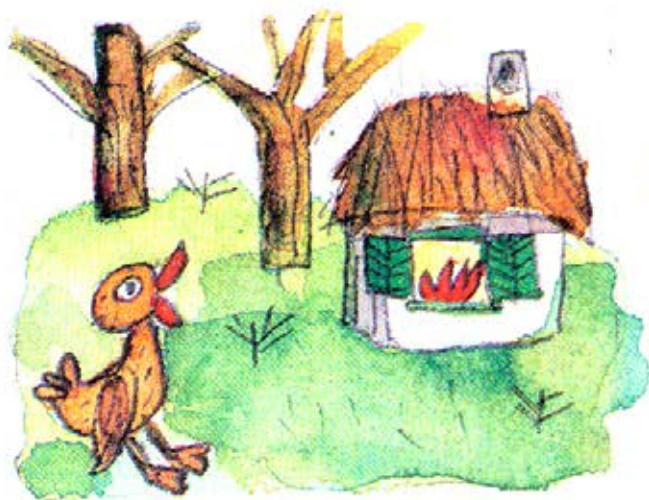
	у	
--	---	--

	и	
--	---	--

	о	о	
--	---	---	--

е____, а

е____.

е____, а

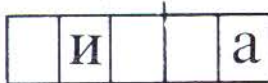
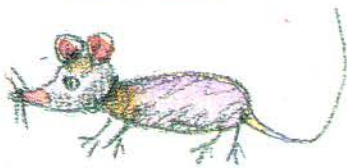
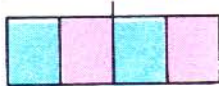
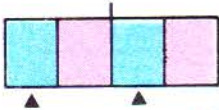
е____.

Мм

Мм

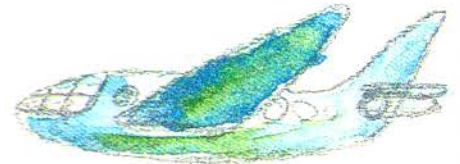
ма мь мо му ме ми
ам ъм ом ум ем им

ме

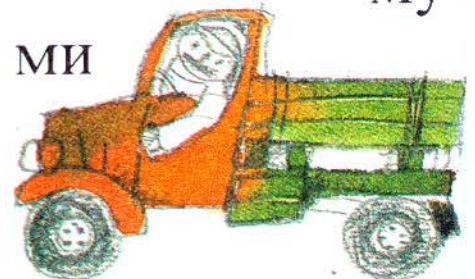
мо

му

ма

ми

ма ма
мама

ма мо
мамо

А, мама!
Мамо, мамо!

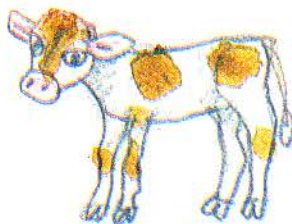
и ма има
ме име

Мамо, имам

Еми има

ми е мие
ем мием

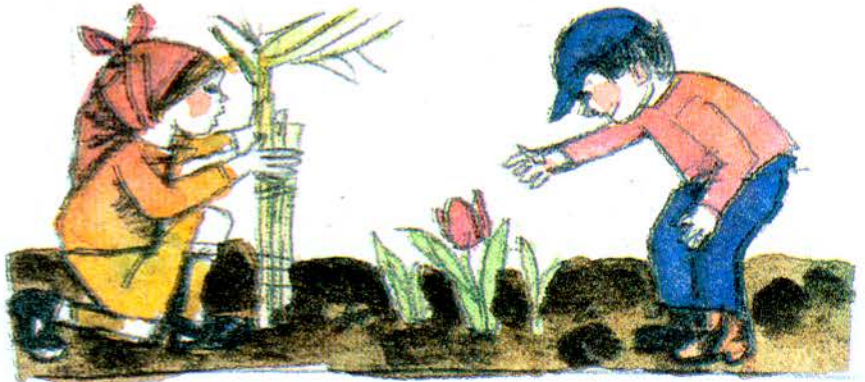
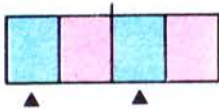
Ме !

Му !

Лл

Л л

ла лъ ло лу ле ли
ал ъл ол ул ел ил

ла

ла | е

е | ла

ле

ла | ле

ли

мо | ли

ме | ли

Лале

— Лили, ела! Лале!

— Лале ли?

— Лале!

ми — ла
 ми — ло
 ми — ли

мила
 мило
 мили

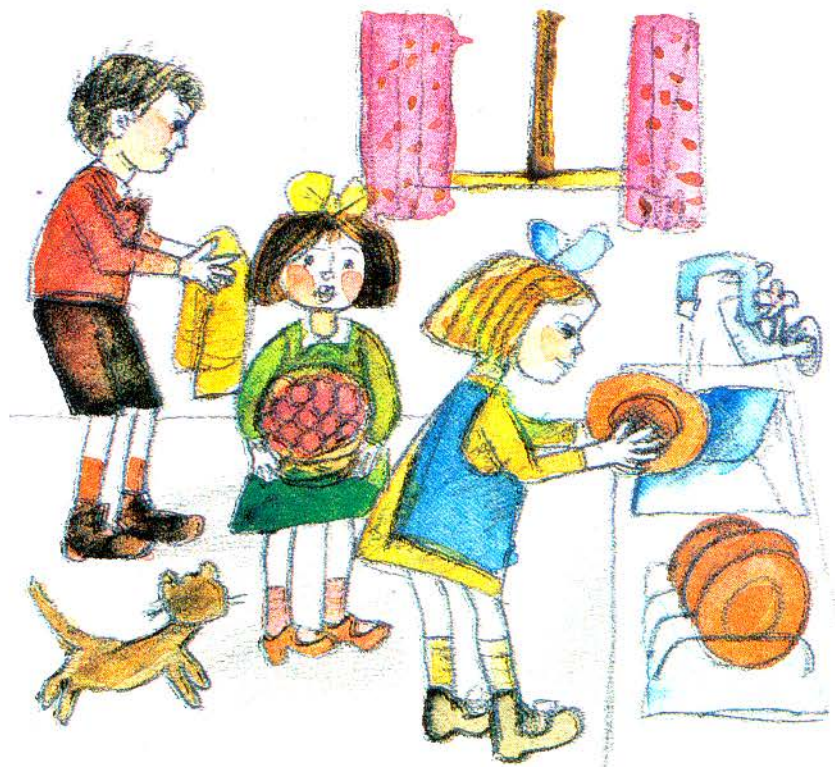
Е — ми
 Е — мил

мие
 уми

и
 ли
 или

и	м	а
м	и	л
а	л	о

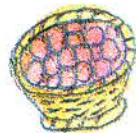
у			
м	и	л	
и			
л			

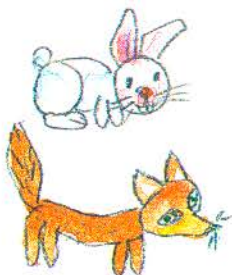
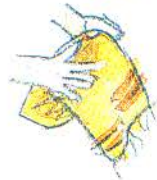
Мила мие

Ли́ла мие

А Емил? Емил уми

или

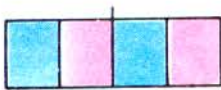
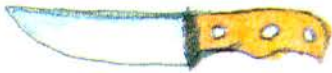
или

Нн

Н н

на нъ но ну не ни
ан ън он ун ен ин

на

А на
лу на

ну

ну ла
ну ли

Мина: Мое е!

Нина: Не, не! Мое е!

Мила: е на Мина, а

е на Нина.

Е ле на
Елена

Ми ле на
Милена

Имена

А | на
И | на
Ли | на
Ми | на
Ни | но
Не | но

Нина: Ина или Нина?
Лина: Милена или Елена?
Мила: Не, Ани, Ани!
Нани, нани, нани,
мое мило Ани!

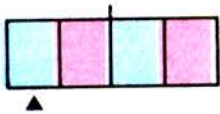

Не!

Р р

Р р

ра ръ ро ру ре ри
ар ър ор ур ер ир

На море

ре

о|ре
мо|ре

Марина е на море.

ру

Ру|мен
ру|мен

Марина намери

А Румен? Румен намери

ра ра о | ра
ре ре о | ре
ри ри о | ри

Лили — мие
— мери
— мели

Руми и Лили

Рано ра | ни | ли Руми и Лили.
Рано ра | ни | ли. Мели и мили.

мир | но
не | мир | но

	а	ъ	о	у	е	и
м	ма	мъ	мо	му	ме	ми
л	ла	лъ	ло	лу	ле	ли
н	на	нъ	но	ну	не	ни
р	ра	ръ	ро	ру	ре	ри

мир
мир|на
мир|но
мир|ен

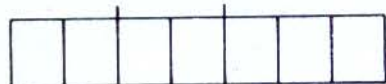
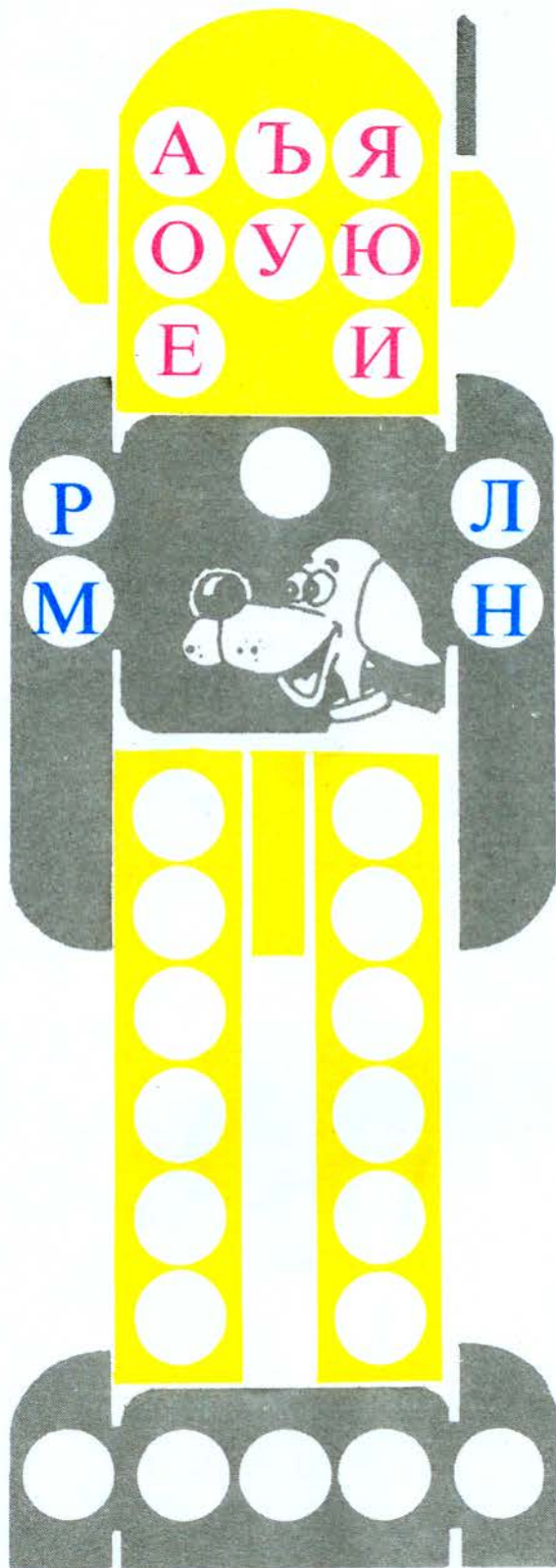
лен
ле|нен

ра|на
ра|нен

лу|на
лу|нен

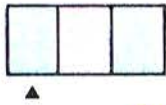
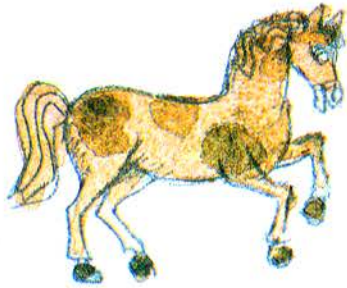
у|мо|ра
у|мо|рен
у|мо|ре|на

К к

К к

ка   къ   ко   ку   ке   ки
 кла   кра   кло   кро   кли   кри

Имам 5 мака!

Карам ски.

?

Карам кънки.

Имам 3 мака .

?

как   ка|ра
 мак   ка|рам
 лак   ко|ла
 рак   ко|ле|ло

кънки?

?

лак

лък

лик

лук

как

кака

кула

кукла

лен

клен

мак

мрак

кон

клон

Кукла

Милка има малка кукла. Крои
й рокли. Мери и крои, крои и мери.

Колко е мила!
Кукло мила!

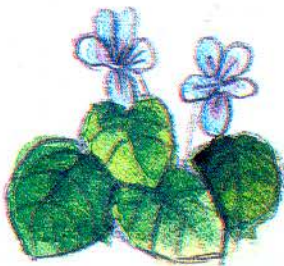
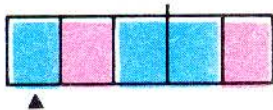

на клон кука: — Ку-ку! Ку-ку!

Т т

Т т т

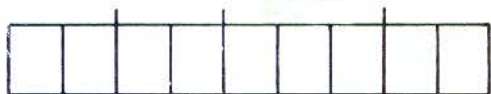
та   тъ   то   ту   те   ти
тра   тръ   тро   тру   тре   три

Татко и Тони

Татко има метър, трион,
и . Тони кара
Котето тел. А

Тони и татко му

таМ   тик-так
тоМ   тук-там
тиМ

тат | ко   три
Тот | ко   три | он

ме — та
те
ти

мета
мете
мети

тон
Ан|тон

те
ле|те
ле|тен

кот|ка
крот|ка

три
три|ма
три|ма|та

трак
тра|ка
трак|тор

Мамо, како, тате!
Ето тук! Елате!

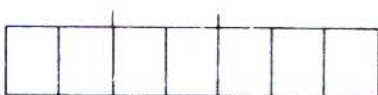
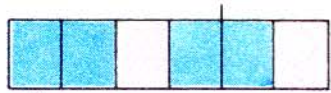
Котето на Тотко
никак не е крот|ко!

Сс

са съ се си со су
сме сми сне сли сто ста

Сс

се — ме семе
— ло село
— но сено

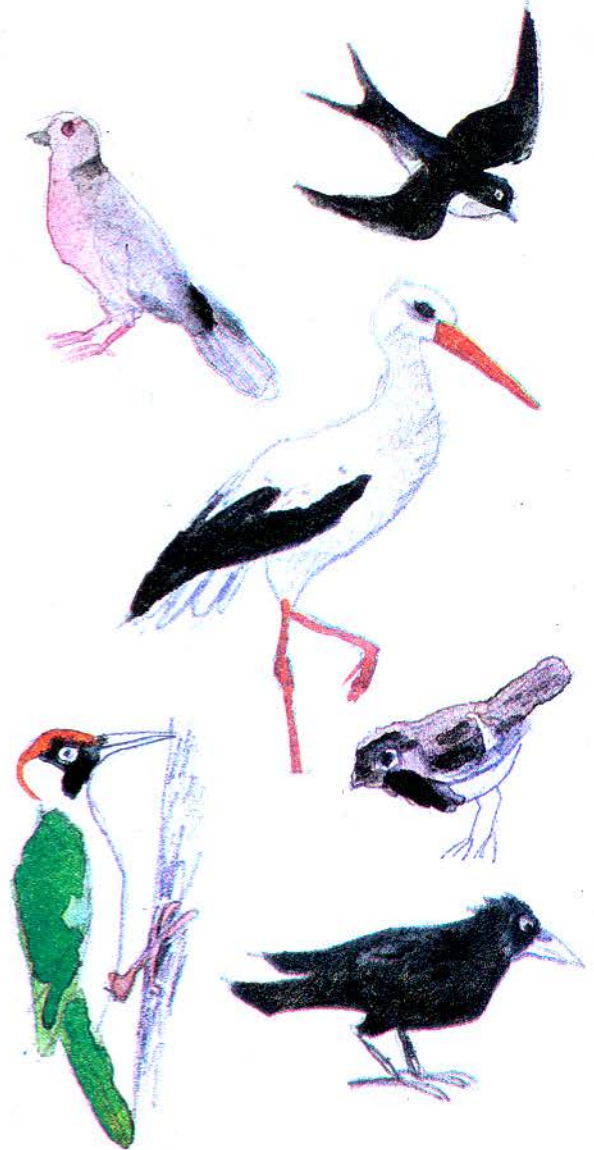
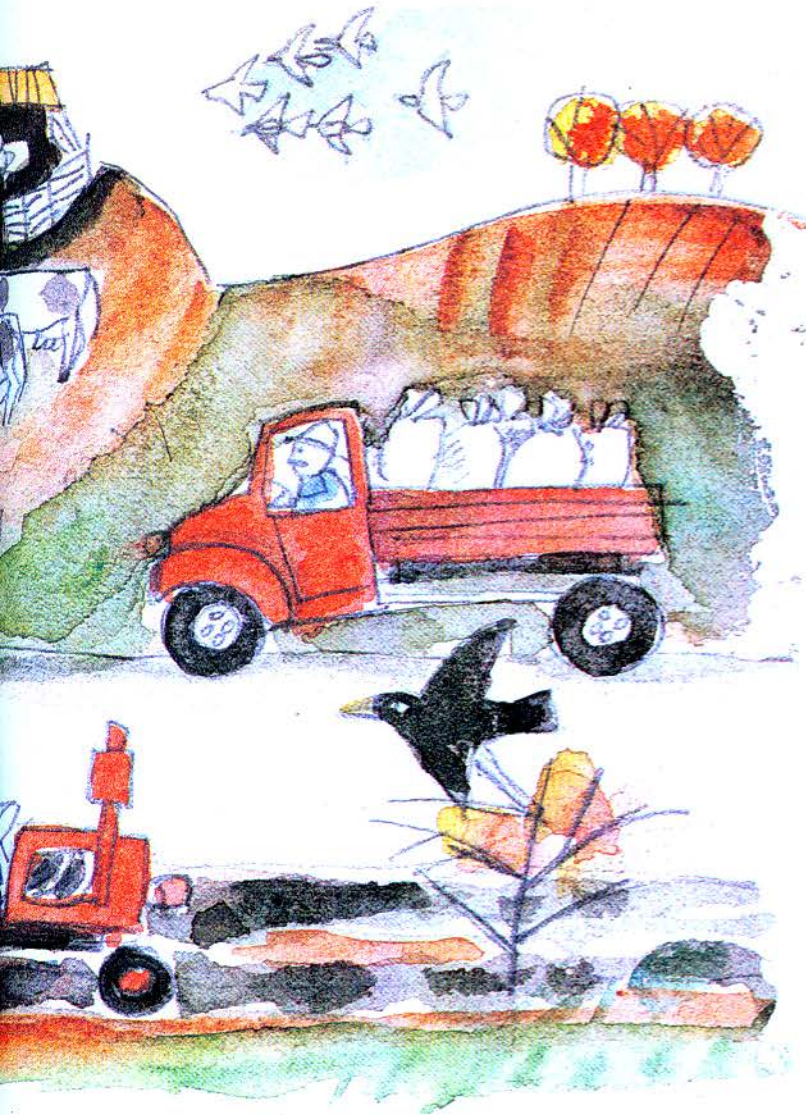
месо

кос

Есен

Есен е. На село се оре и сеете.
Татко кара семе с камион.
Само косът не му мисли.
Ни оре, ни сеете.

На|есен отли|тат
или не отлитат?

се
сее
сеем
се|ме|на

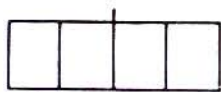
е|сен
ле|сен
те|сен
сме|сен

о   саМ   соК
ос   съМ   сол
оса   сом   сос

П п

П п

па пе по пу пи
пре пле при пли при
спре спле спри спли спро

ПОТ   па | те
ПЪТ   пат | ка
ПЕТ   па | ток

ПЪТ
ПЪТ | ека
ПЪТ | ник

На потока

Пет патока път поели. На потока
те се спре | ли.

Тупнал ка | мък от скала.
Лит | нали като стре | ла.

пор
спор
спорт

топ|ка
троп|ка

пас|та
пис|та
пус|та

пет
плет
пле|те

Петър
плет плете —
по три пръта
пре|пли|та.
Плети, Петре,
плета!

Ранно тиле рано пее.

Прела Пена,
прела Пена —

та на|прела

три

Плела Пена,

плела Пена —

о|пле|ла

на Елена.

пле|ла
пре|ла

пор|токал

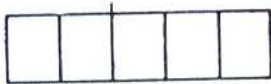
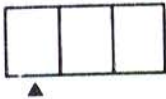
п	а	с	т	а
		а		
т	ъ	п	а	н
		у		
п	а	н	е	р

п	а	п	к	а
		и		
п	е	р	л	а
		а		
п	о	т	о	к

Ш ш

Ш ш

ши ше шо ша шу
шли шле шло шка шку

Уши Муши

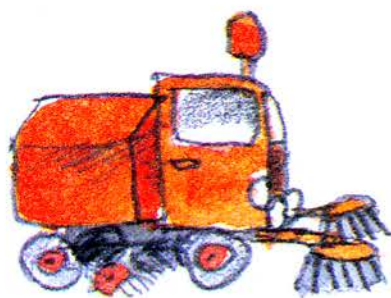
Пол | ска | та мишка Уши Муши
припна по пъ | те | ка | та. Тър | сеше
шу | шул | ки и семена. Намери, но се
у | пла | ши. На клона сто | еше

Уши Муши се покри с шума и се
притаи.

А по-нататък?

пла | ши
у | пла | ши

шу | шул | ка
ши | шар | ка

Машины

Машина мете
и мие.

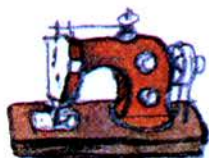
Машина пише.

КОС — КОШ

на
наш
наши

Машина оре
и сее.

Шумен
шумен

Машина шие.

су| ша
слу| ша

шум
шум| но

Машина лети.

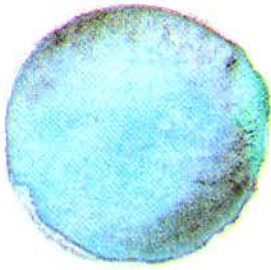
машина
машины
маши| нист

Машина копае.

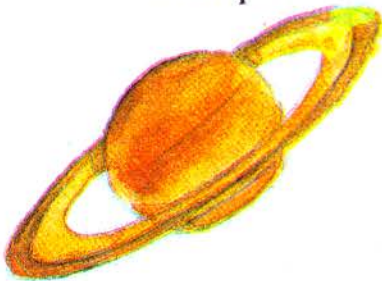
Луна

Нептун

Марс

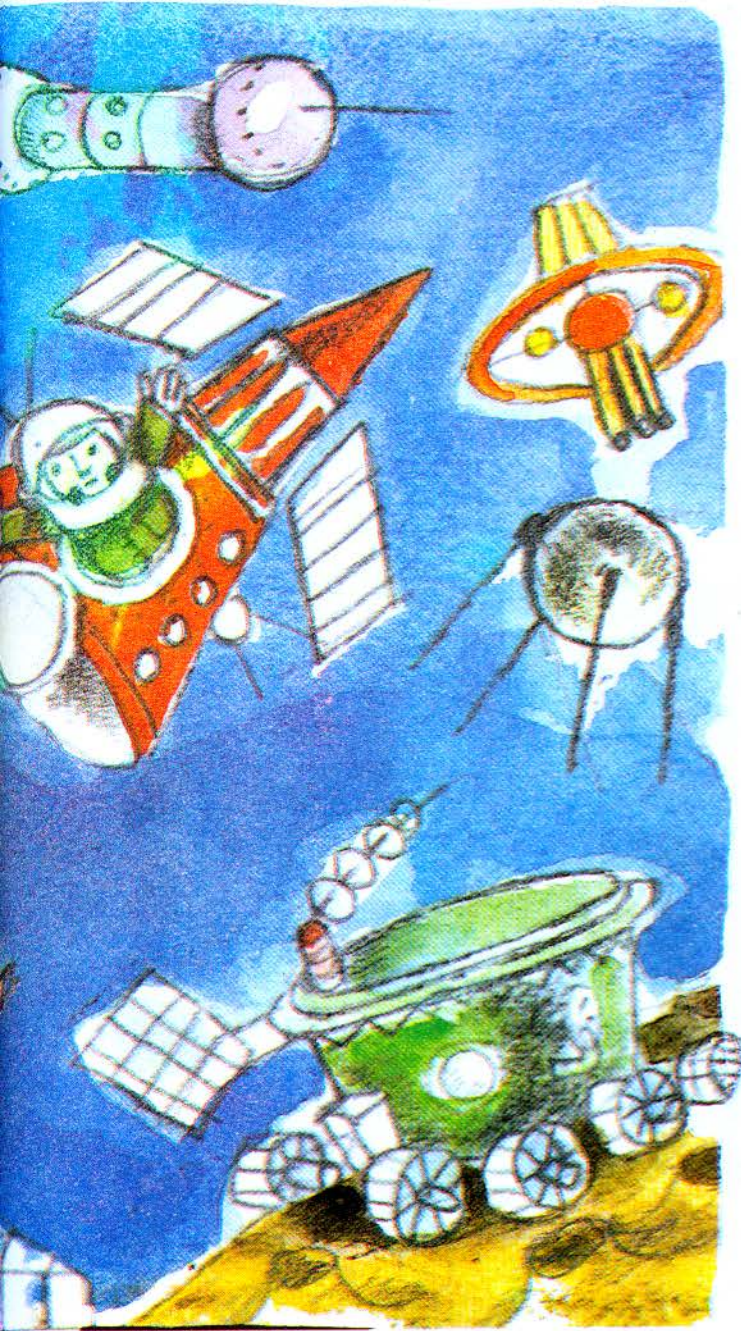
Сатурн

?

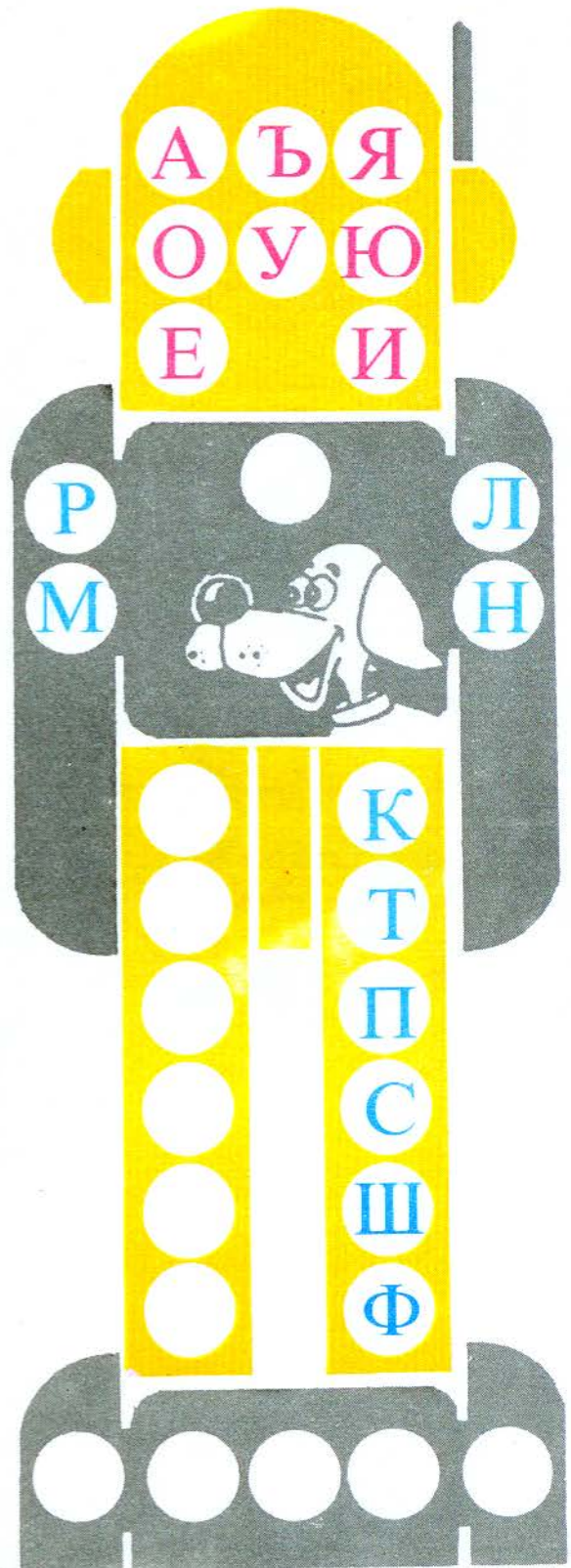

Към Космоса **В** простори сини
отлитат умните машини.

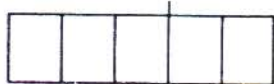
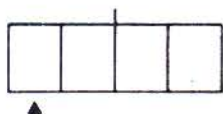

Нашата ракета
лети към планетата Нептун.

В в

В в

вар   век
вир   вик

ри | су | ва
на | ри | сува

Мишле и молив

Миш | лето намери молив.

Нари | сува колело.

Ето му два мус | така и уши.

— Оле-ле! Това е котка! —

викна то и се втурна към
вра | та | та .

И вие у | пла | шете миш | летата.
като нари | сувате котка!

вила   вари
сви|ла   сва|ри

вана
вра|на

лъв — лъ|вове
мо|лив — мо|ливи

нов — нови
кра|сив — кра|сива

лас|кав — лас|кава
лъс|кав — лъс|кава

ЛОВ   НЕВЕН

Врана и Лисана

Намери́ла враната кѝс сирене.
Мина́ла Лисана и ласкаво ре́кла:

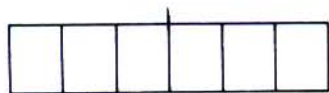
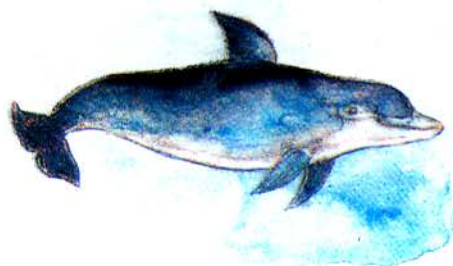
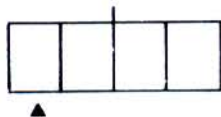
— Врано, Вранке, колко си
красива! Каква лѝскава перушина
имаш! А как ли пееш, Вранке?

Какво станало по-нататѝк?

Дд

D d

да^м — та^м
до^м — то^м
ди^м — ти^м
десен — тесен
дър|во
дър|вета

Под дървото

Днес е топло. Спирам се под едно дърво. Колко клони над мен! Колко листа! Клон|ките едвам-едвам потреп|ват. Листата сладко шепнат: шу, шу, шу..., като при|спив|на песен...

едно първо
две второ

дърво кара
дървар докара

д или т

мед — меда
лед — леда

млад — млади
сит — сити

Да е лед,
не е лед,
да е мед,
не е мед,
а се топи
като лед
и е сладко
като мед.

Дървар

Един дървар отишъл в
пла|ни|на|та да си докара дърва.

По|сед|нал да се отмори

Дошли две палави

Едното дърпа триона и вика:

— Това е мое!

Второто дърпа, триона не дава.

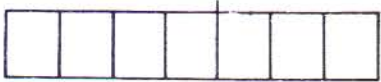
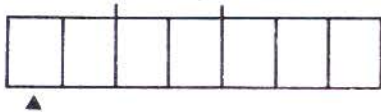
Дърпали, дърпали и с триона
търкали. Дървото повалили.

А те къде се скрили?

Бб

Бб

баба   бор
бебе   Борко

балон
бон|бон
би|бе|рон

Баба

Баба ми даде бонбони.
Даде ми и балони.
Донесе ми нови ботушки.

Помилва ме:

- Бъди добър, бабин Борко!
- Бабо мила, бабо сладка!

б или п

боб — боба

топ — топа

слаб — слаби

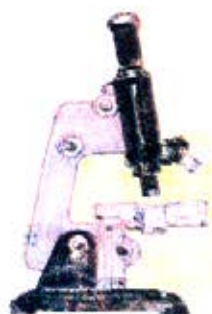
скъп — скъпи

мик|роб —

мик|ро|би

мик|рос|коп —

мик|рос|копи

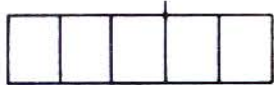
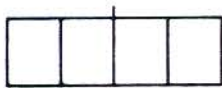

Bada dabu dede.

Dede dabu dada.

З з

З з

за

роза
риза
бърза
върза

зи

зима
зиме
зимен
зимува

Бреза

Настъпи зла зима. Заледи реката.
Покри с преспи планината.

Малката бреза остана без листа.
Зъзне от студ. Самотна е.
Иска ѝ се да заспи и да забрави зимата.

Наоколо е пусто. Само заекът зимува наблизко.

з	н	а	м	е
а		л		з
в	р	е	м	е
о		н		р
д	в	а	м	а

здрав
здраве
здравец
Здравко

Вълкът и седемте козлета

коза   вика   тропа
козле   завика   затропа

На|пра|вила си козата
дом. Родила си седем
козлета.

Изли|зала на паша
всеки ден...

— Мили мамини козлета,
отво|рете!

Дошъл вълкът.
За|тро|пал. Зави|кал:
— Мили мамини козлета,
отворете!

А коз|ле|тата казали:
— Това не е мама. Мама
не вика така силно.
И не му отворили.

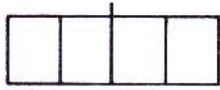
Опитал се вълкът да се
промени. Дошъл отново.
Извикал, но не така
силно:
— Мили мамини козлета,
отворете!...

А след това?

Гг

Гг

- га гара
- ги гира
- гъ гъба
гъбар
- го гора
горски

Игра в гората

В гората си играли Кле|по|ушко,
куклите Ганка и Гинка
и папа|галът Гого.
Сепнал ги
непознат глас:

— Гу-гу! Гу! Къде съм?
— С нас иска да играе и друг! —
за|кла|тил глава Клепоушко.
— Да го потърсим!

Гинка и Ганка по|глед|нали

нагоре към една

— Ето! Това викаше „Гу-гу“.

— Не, не е това! — възразил
Клепоушко и показал на другарите си . Това гукаше!

— Аз ви казвам викаше
„Гу-гу“! — изпискал папагалът
Гого.

 разперила крила.
вдигнала глава нагоре.

 си показал рогата.

Но нито един не казал „Гу-гу“.

— Гу-гу! Гу-гу! Аз съм

Добре дошли! Елате да играем.

глас — клас
гука — кука

Г или К

рог — рога
сок — сока

праг — прагове
крак — крака

Нова година

Добре дошла, добре дошла,
със радост всеки озари!
Блести зелената ела,
звездата сребърна искри.

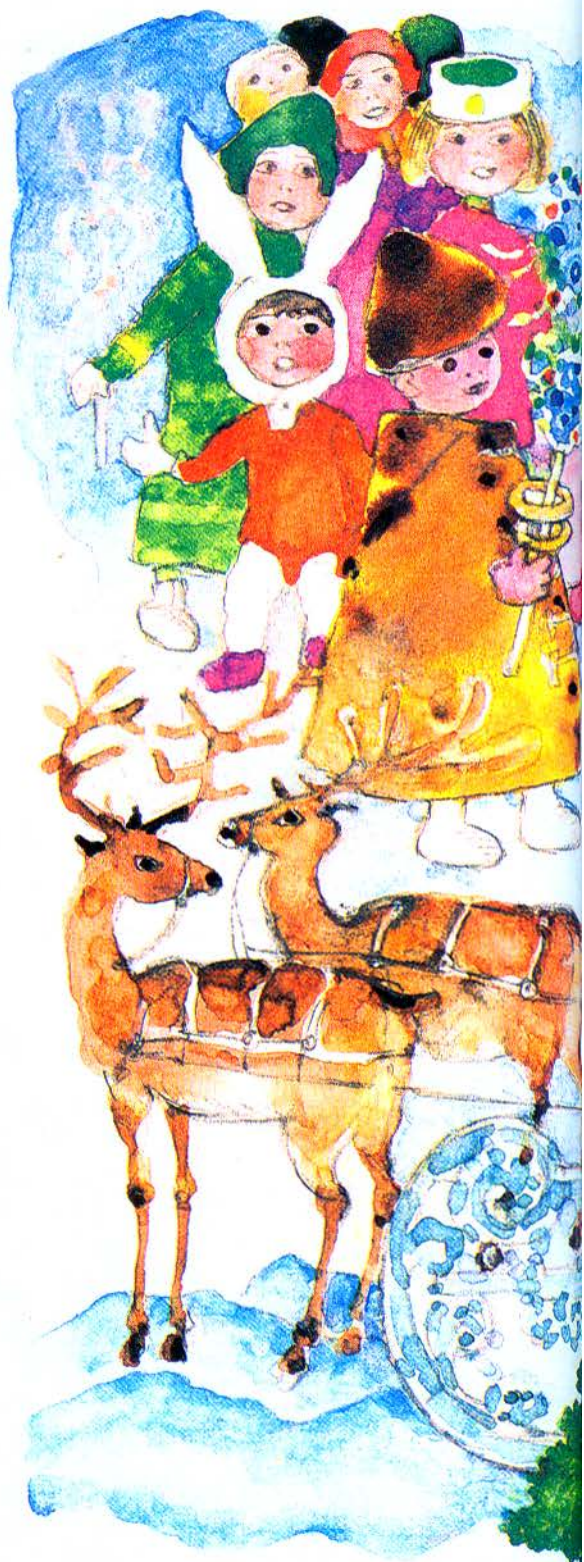
По градове и по села
вървиш и пръскаш светлини.
Добре дошла, добре дошла,
дари ни с труд и мирни дни!

Сурва, сурва година!

Сурва, сурва година,
весела година!

Да е спорна, плодовита,
да омеси топла пита.
Стадо на поле да блее,
сладко грозде да узрее!

Сурва весела година!
Мирна, радостна родина!

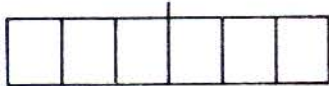
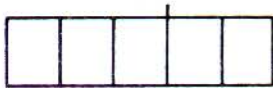
Гатанка

Във гората
е рсдена
и не се бои
от мраз.
Весела
и пременена—
днес е гостенка
у нас.

Й й

И и

лай
лей
пей
май

ка

рой
брой
безброй

ставай
пре|ставай

Зимата дойде

Ние спим. Мама ни извика:

— Ста|вай|те да видите кой е дошъл!

— Кой ли е дошъл тъй рано?

Гледаме навън. Безброй бели пеперуди падат от небето.

— Ай, колко е красиво!

Трупай, Бабо Зимо!

Не пре|ста|вай нито миг!

Студът

заледя реката.

мой — мои
твой — твои

герой — герои
завой — завои

Герой

— Татко, шейната ми дай!
— Спускай се, карай до край!
Бойко завайка се:
— Ой!
— Ставай, нали си герой!

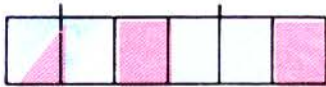
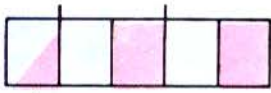
Ай и Ей

— Ай, ай, ай! — извикал Ай.
Тръгвай с мен и поиграй!
— Ей, ей, ей! — рекъл Ей.
Стой си вътре и се грей!

Аз съм излишен

Я

Я я

Бри|га|ди|ри отишли да окопаят
ябъл|ковите дървета. Янко казал:

— Приятели, аз съм излишен.
Дър|ветата са три и вие сте трима!
Я по-добре да си поиграя.

Като узрели ябълките, Янко дошъл
в гра|дината.

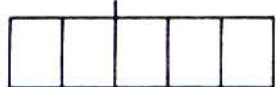
— Е, и сега си излишен — казали
прия|телите му.

я	я
ям	яд
яма	ядка
ясен	
ясна	
ясно	
ясни	

Който не работи,
не трябва да яде!

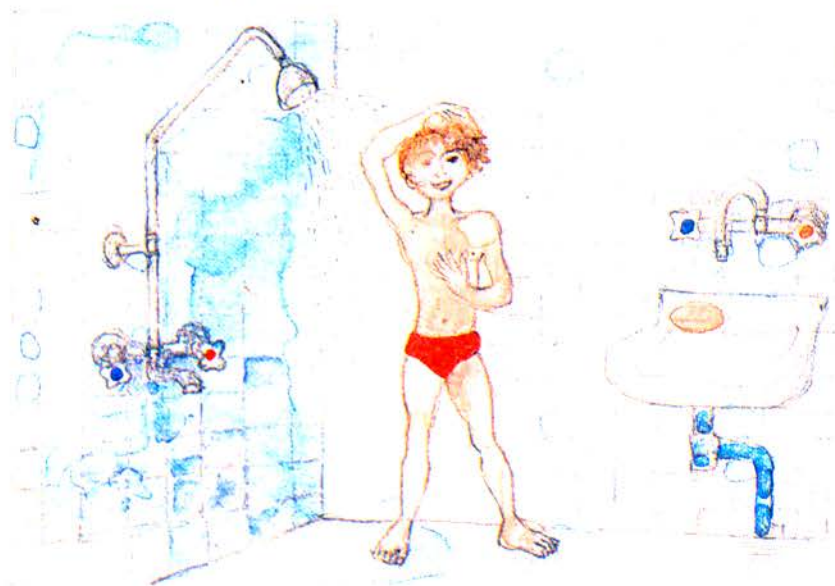

Бунт в банята

Андрей не се измива заран,
 да не говорим за обяд.
 Андрей с водата зле е скаран
 и на водата го е яд.

От дав на не|годува душа:
 — От скука ми дойде до гуша!
 Гневи се банята ни бяла:
 — Андрей и в сън не съм видяла!

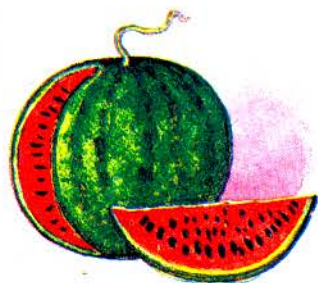

ба л
 бя л

марка
 мярка

Варна
 вярна

диня
 синя

1. Колко звука имат думите **ям**, **ято** ?
2. С колко букви ги пишем?

а	ва	ма	на	па
я	вя	мя	ня	пя

Сънят на Явор

пиша — изговарям

броя — ?

стоя — ?

кроя — ?

летят — ?

вървят — ?

деня — ?

съня — ?

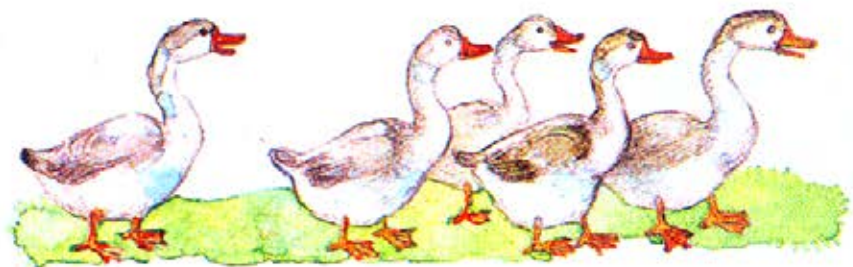
явор — Явор

ясен — Ясен

— Денят отмина във весели игри.
Сега Явор спи. Спи и сънува приятен сън.
Одеялото му става голям балон.
В балона са и неговите приятели — Мария
и Огнян. Вятърът ги понася нагоре.
Летят над морета, реки и язовири,

По път вървят, над път летят.

над заводи с големи комини.

— Внимание — комин! Надясно! Надясно!
вика Мария.

Но е късно. „Бум! Тряс!“ Те са на земята.
Сънят е свършил. Балон няма — одеялото е
пак одеяло. А Явор е на пода.

дясно — ляво

голям — големи

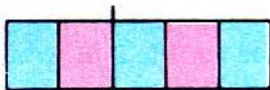
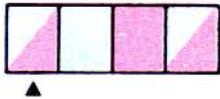
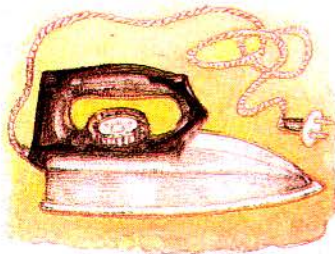
В този весел
детски кът
кукли мирно
не стоят.

Ю ю

Ю ю

Юлка

Юлка е моя сестра —
малка, любима, добра.
Татко ѝ люлка направи
в дюлята, в клоните здрави.
Юлка аз в нея люлея.
Юлка люлея и пея.

Ютия
Юзда

Юлка
люлка
люлея

Златна люлка

Слагам Мирко в златна люлка —
в златна люлка полю|лейка.
Люлея го, люлея го
и му пея златни песни.

ЮЛИ
ЮНИ

Юнак

Юлиян е юнак. Намери клонка
под дюлята. Завърза ѝ юзда.
Възседна я и препусна
като истински юнак. Съзря
един бръмбар на люляка.
Юнакът се изплаши и побягна.

Юлия
Юлиян

лупа
люпя

Людмила се втурна
за дюли през юли.
Но де ги през юли
узрелите дюли?

Людмил
Людмила

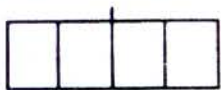
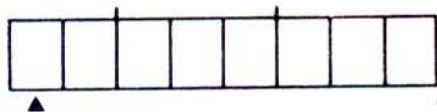
у	бу	ду	лу	ту
ю	бю	дю	лю	тю

1. Колко звука?
2. Колко букви?

юг   кутия
юни   ютия

Ч ч

ч ч

чай
чайник

чук
чукам

очи
очила

Счупената чаша

Едно момче играело и без да иска
счупило една скъпа чаша.
Никой не видял.

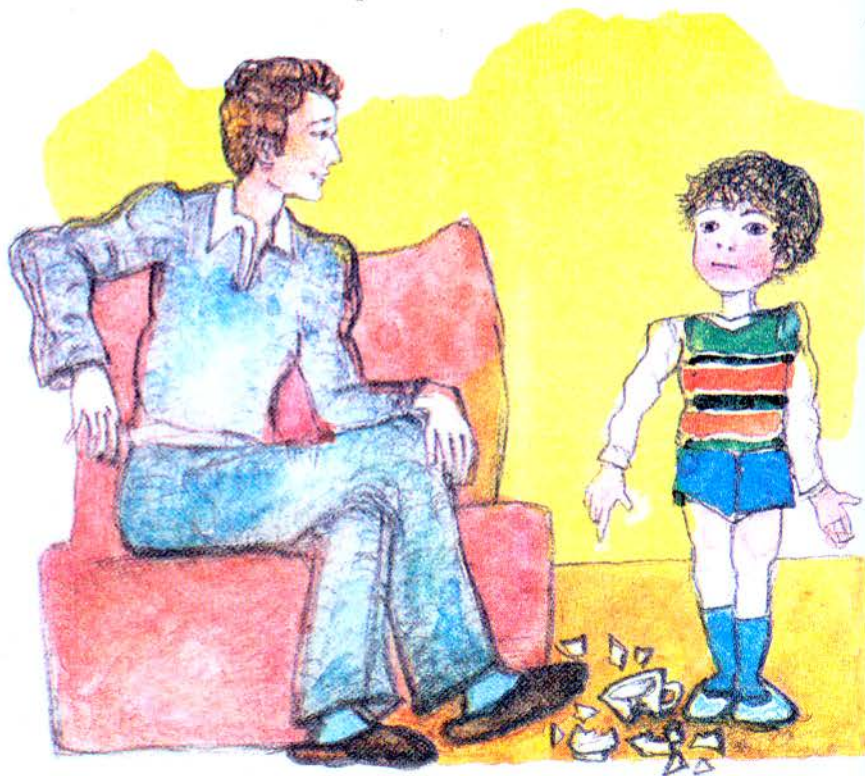
Като се върнал татко му, го запитал:
— Кой счупи чашата?

Момчето си признало:

— Аз.

А татко му рекъл:

— Много добре, че каза истината.

Очи, очи, черни очи,
черни очи черешови.

Детски очила

Едно дете рече на татко си:

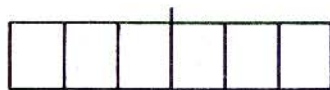
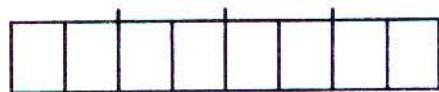
— Татко, купи ми очила. Искам като теб да чета книги.

— Добре, но детски очила — отговори татко му.

И той му купи буквар.

момче
момиче

чичо
вуйчо

Сутрин в него сричам
буквите на|глас.
Колко го обичам
туй бук|варче аз!

уча
на уча
ученик
ученичка
учител
учителка
учебник

Горо ле, горо зелена

Чавдар през гора вървеше
и на гората думаше:

— Горо ле, горо зелена,
имаш ли, горо, момчета
из тебе, горо, да бродят?

Гората мълчи, не казва,
водата мълчи, не чува,
най се обади славейче,
то на Чавдара думаше:

— Вчера оттука замина
татко ти с верни момчета,
за теб, Чавдаре, питаше!

Народна песен

ЛЪВ
СЛОН
КОН

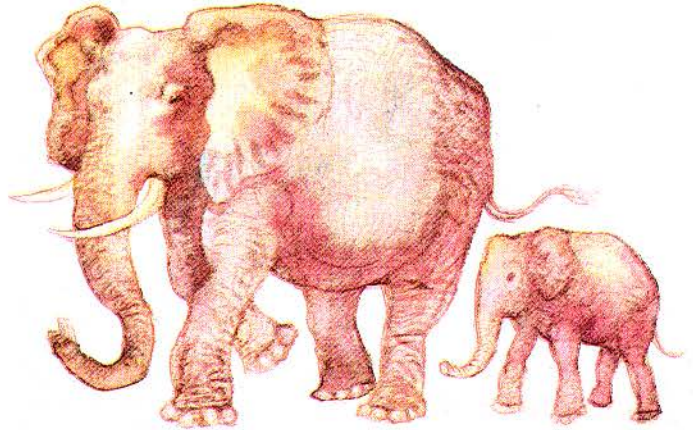
че

КЛОН
СТОЛ
КУБ

че

ЛЪВЧЕ
СЛОНЧЕ
КОНЧЕ

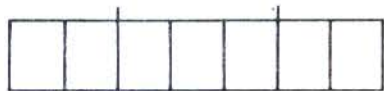
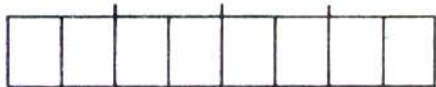
КЛОНЧЕ
СТОЛЧЕ
КУБЧЕ

Избирам, намирам
черешки червени,
по тринки, по двенки
с опалики зелени.

Ц ц

Цу цу

деца
перца

лице
ръце

цигулка
цигулар

Мартеници

По градове и села се пази стар
обичай. Дойде ли месец март,
майките връзват за здраве
мартеници на децата.

Баба Марта

Баба Марта бързала.
мартеници вързала...
Първом на гората —
да листят листата.

А пък на дечицата
върза на ръчицата
мартеници чудни —
да са ранобудни...

Мама

Аз обичам мама
с обич най-голяма.
Тя ме е родила,
тя ме е кърмила,

песни ми е пяла
и ме е люляла.
На света едничка
тя е най-добричка.

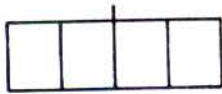
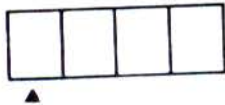
дете — детенце
момче — ?
момиче — ?

роса — росица
вода — ?

Майчица — златна сеньчица.

X x

X x

хор
хоро

хорà
хòра

ха

елха
леха

маха
муха

у

хо

е

хва

на

ли

Хоро

Хайде всички
за ръце
да му друзем
пак хорце.

С леки стъпки
хоп-хоп-хоп!
Хайде силно:
троп-троп-троп!

А сега пък
на кравай —
ех, че сладко
се играй!

Хоп-хоп-хоп
пляс с ръце!
Весело е
туй хорце!

Хубави са всички

**Хубавата пролет
идва със цветя!**

**Хубавото лято
идва с плодове!**

**Хубавата есен —
с пъстрите листа.**

**Хубавата зима —
с бели снегове.**

**Хубави са всички,
всички времена!**

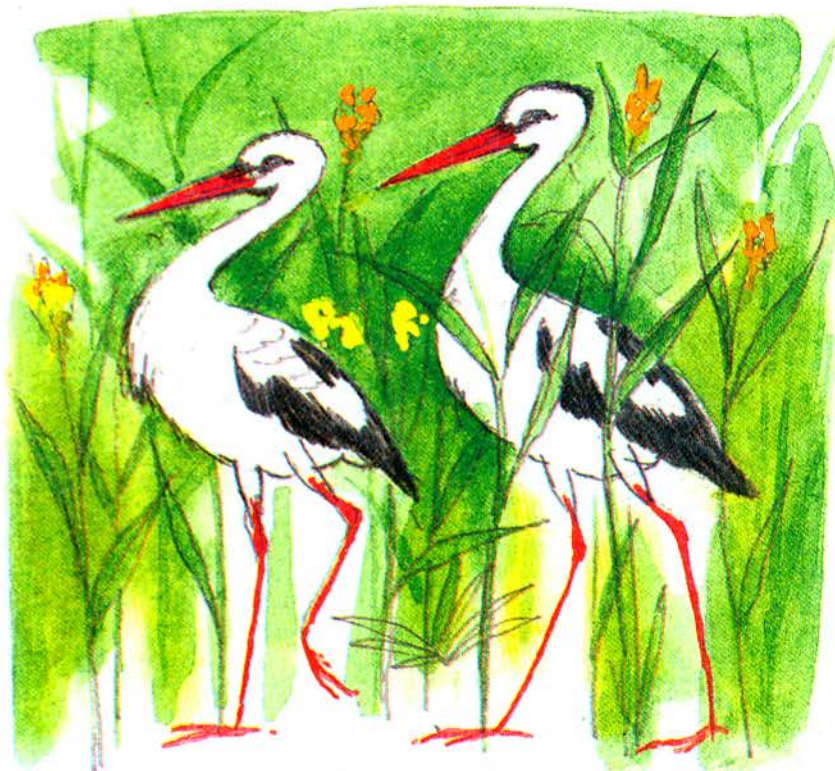
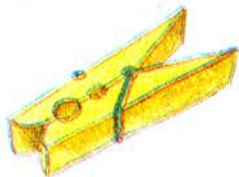
Щ щ

Шу шу

Щъркели

До нашата къща има стара върба.
На върбата — щъркелово гнездо.
Снощи щъркелите се завърнаха от юг.
Направиха няколко кръга над къщите и
дворищата. Нощта прекараха в старото
гнездо.

Утрото посрещнаха в ливадите.

къща
къщурка

щър|кел   щурче
щър|кели   Щурчо

горещ
гореща

Щъркел шарен, дългокрак,
ти от юг се връшаш пак.
А защо тук не стоя,
както ние у дома?

1. Колко звука има думата **къща**?
2. С колко букви я пишем?

Хлебчо и Трохичка

Трохичката питаше — Хлебчо отговаряше.

— Защо съм тъй слабичка, а ти —
едър и силен?

— Защото си самичка. У мене са събрани
безброй много трохички — да са здрави и
силни.

— Защо им е силата?

— Да си хранят юначе с накривено
калпаче. Юначето ще расне. Орач ще си по-
расне, ще разоре нивята.

— Защо му са нивята?

— Да му родят пшеница.

— Защо му е пшеница?

— Да си мели брашънце.

— Защо му е брашънце?

— Да си меси хлебчета.

— Защо са му хлебчета?

— Да нахрани момченца

със звънливи гласченца...

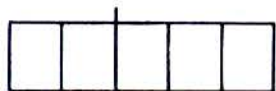
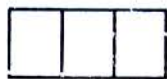
Шуурчо хвана Шуурка под ръглиця,
поведе я през гъста горица —
да занесат на Шууркина майка
едно бяло цветенце от лайка.

Ф ф

Ф ф

Светофар

Фанка през града лети.
— Фанке, где отиваш ти?
— Филм да гледаме с Дафина
за фазана и делфина.
— Светофар като съзрете,
на червено вие спрете.
А пък светне ли зелено —
той ви казва: „Разрешено!“.
Светофарът ярко свети,
свети, за да ви подсети!

фар
светофар

фор
фир — ма
фер

София е най-големият
град в България. Тя е
столица на нашата родина.

фон
телефон

Телефон

Отзарана звънна телефонът.

- Ало, кой е?
- Ало, тук е слонът!
- Откъде звъните, чичо Слон?
- От един камилски телефон.
- И какво ви трябва, обадете?

в или ф

картоф — картофи
пантоф — пантофи

кафяв — кафяви
красив — красиви

- Шоколад веднага изпратете!
- Да изпратим, ала за кого е?
- То се знае — за синчето мое.
- За синчето — колко килограма?
- Да не бъде пратката голяма — само към стотина килограма...

Ж ж

Ж ж

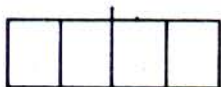
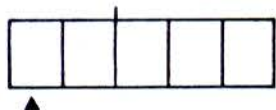
Кой как се труди

Мравчо на почивки къси
житце носи на гърба си.

Рунтавелка има грижи:
жълд сбира, гъбки ниже.

Ежко влачи в храсти скрити
ябълки върху бодлите.

Лястовичката игрива
носи кал, гнездо си свива.

Житото жълтее
като злато.

Житената питка

Имало едно време един дядо и една баба. Веднъж дядото казал на бабата:

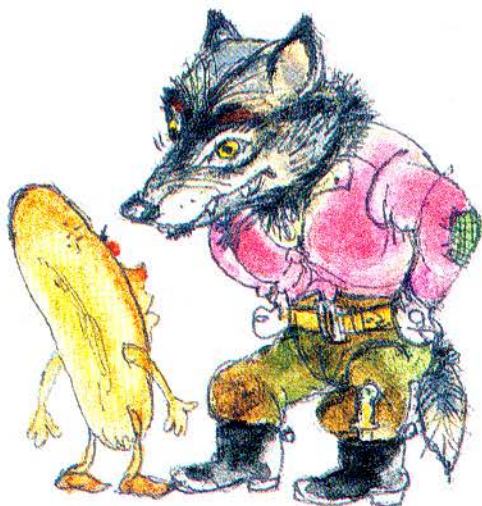
— Бабо, я събери брашно за една питка!

Бабата омесила питка и я сложила на прозореца да изстива. А питката се търкулнала. Насреща ѝ заекът.

— Питке, ще те изям!

— Не ме изяждай, ще ти изпея песничка!

И пак се търкулнала — дим да я няма.

Иде и Лисана. Пак запяла житената питка. Лиса рекла:

— Ела по-близо, че съм глуха. И още веднъж ми изпей песничката.

Приближила се питката, а Лиса — ам!

И я налапала наведнъж.

Ж или Ш

нож — ножа

кош — коша

мъж — мъже

морж — моржове

Веселба

Там под старата върба
става дружна веселба.
Пее жаба-Жаборана,
Лиса бие барабана,
а едно мишле отпред
свири бодро на тропет.

Хопа-хоп! Хопа-хоп!
Тропа-троп! Тропа-троп!
Но заръси ситен дъжд,
пръснаха се изведнъж!
Само жаба-Жаборана
да си пее там остана.

— Де отиваш, Ежко,
Ежко Бодлидрешко?
— Тръгнах за къпини
ей по тез долини.
— Стой да питам мама,
та да ходим двама.

ЙО ЙО

Чичо Пейо

Качил се чичо Пейо на кобилата си и тръгнал за града. Пътят му минавал между градините и над главата му се надвесвали клони, отрупани с узрели череши.

Спрял кобилката си чичо Пейо, опрял краката на стремената, поизправил се малко

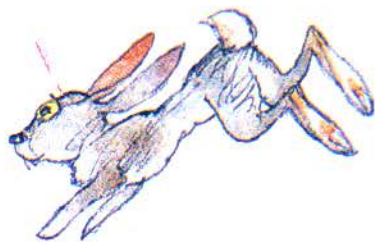
майор

Йонко
Йонка

Йордан
Йорданка

район

Зайо Бăйо

и почнал да бере. Бере-яде, бере-яде и си мисли:

— Както съм сега, да има някой да каже на кобилката: „Дий!“ — ще падна да се пребия.

Както си мислил чичо Пейо, тъй, без да иска, казал: „Дий!“

Кобилката тръгнала и чичо Пейо се намерил на земята.

ЪО ЪО

Тичай, тичай, коньо,
коньо вихрогоньо,
че за мен се вайка
мойта мила майка.

син
синьо

кон   леля
коньо   лельо

Петьо   Пейо
Петльо   Пеньо

— Охльо Бохльо,
покажи си рогцата
да ги видят децата
бели ли са,
черни ли са!

Синьото цвете растеше,
растеше, буйно цъфтеше.
Пътюм се мома отбива
и чудна китка си свива.

Дядовата ръкавичка

Тръгна дядо за Златица,
изгубил си ръкавица.
Там играла на поляна
малка мишчица Гризана,
ръкавичката видяла
и на топличко се свряла.

Ей го морен и подплашен
тича Зайо от горица.
Спира го на пътя пращен
дядовата ръкавица.

— Кой на топло там се гуши? —
пита Зайо дългоуши...

— Аз съм мъничка Гризана.
Кой си ти, че страх ме хвана?

— Аз съм Зайо Средногорски,
крия се от думи хорски —
каза Зайо боязливо

и попита предпазливо: —

— В тая топла ръкавица
мир дали ще да намери
мойта, плахата душица?

А какво се случило по-нататък?

Мога да чета

А, Б, В — шепти буквара —
той със мене разговаря
и ме води по света
— вече мога да чета!

А е азбуката свята—
дар от Солунските братя.

Б — България! Във нея
весел и щастлив живея.

В е връх във планината,
който среща пръв зората.

Г е гълъбчето бяло,
в мирен изгрев полетяло.

Д — другарче, без което
нямам радост във сърцето.

Е — елхичка в светъл час
и край нея Дядо Мраз.

Ж — жита узрели, златни
сред полята благодатни.

З — със знания и книга
надалече се достига.

И — игри, игри любими
в летен зной и снежни зими.

К е клас задружен, дето
сбира знания детето.

Л е люлякът в Балкана
на Игликина поляна.

М е мама! Майко мила,
моя обич и закрила!

Н — народът ни любим е,
дал ни българското име.

К к

В в

И и

К

Ю

О е обичта голяма
и към татко, и към мама.
П е песента изпята
в похода през планината.
Р пък радостта разгаря,
че изучихме буквара.
С е свобода мечтана,
от борците завещана.
Т — трицветното ни знаме,
дето със любов огря ме.
У — училище! Оттука
блика изворът наука.
Ф е фар, пронизал мрака,
пръв приятел на моряка.
Х — хорце игриво зная,
гайда свири — аз играя!
Ц — цветя цъфтят в градина,
както нашата родина.
Ч — часовникът тик-така—
бързай, ще изпуснеш влака!
Ш — без шал и без качулка
ставаш ледена шушулка.
Щ — щом щъркелът затрака,
идва пролетта, не чака.
Ъ е ъгъл в мойта стая,
дето уча и играя.
Ю — през юли е добре
да отидеш на море.
Я е ярък небосвод,
ясен път за цял народ!

А а
Я я

К

Кирил и Методий

Братските народи
с букви кой дари?

Кирил и Методий —
братята добри.

Днес венци им вие
цялата страна.

С гордост славим ние
тези имена.

ТАТКОВИНА

Хубава си, татковино —
име сладко, земя рай;
сърце младо и невинно
за теб трепка, та играй.

Мили ми са планините
и на север, и на юг;
драги ми са равнините,
набраздени с нашия плуг.

Дор на небо ясно слънце,
дор на очи свят, живот,
ще обичам аз от сърце
таз земя и тоз народ.

Съдържание

Предбуквен период 4

Текст – питам, отговарям, разговарям, разказвам (с. 4 – 12)

България – нашата земя хубава (с. 4), Подготвям се за училище (с. 6), Моят първи учебен ден (с. 7), Дядо и ряпа – приказка (с. 8), В клас – уча се, говоря, слушам, чета, пиша (с. 10), През междучасието – играя, пея, тичам... (с. 11), Аз и моите нови другари – как да разговаряме помежду си? (с. 11)

Изречение – съставяне на изречения (с. 12 – 16)

Правилно ли се движим по улиците? (с. 12), Транспортните средства (с. 13), Моето семейство – мама, татко, аз... (с. 14), Вкъщи, на двора (с. 15)

Дума – какво назовавам с нея? Думата в изречението (с. 16 – 17)

Есен в гората. Как животните се подготвят за зимата? (с. 16), Любими герои от приказки (с. 16)

Сричка – делене думите на срички. Сричката в думата (с. 17 – 18)

В зеленчуковата градина. Познаваме ли есенните зеленчуци (с. 17)

Звук – упражнения в звуков анализ (с. 18 – 23)

В игротеката – рисувам, моделирам, конструирам... (с. 18), Цветята – обичате ли ги? (с. 18), При животните в зоопарка (с. 20), Болен здрав носи – приказка (с. 22)

Обобщение . . . . . 24 – 25

Българската азбука (с. 26)

Буквен период 28

Гласните звукове и техните букви Аа, Ъъ, Оо, Уу, Ее, Ии (с. 28 – 41)

Агънце (с. 28), Животните – обичам да се грижа за тях (с. 28), Болната кукла (с. 29), Хитър Петър и чорбаджията (с. 31), Лакомото мече (с. 33), Нашето училище (с. 34), Бърза работа (с. 36), Уча и играя (с. 38), Немирното коте (с. 39)

Обобщение 40

Съгласните звукове и техните букви Мм, Лл, Рр,
(с. 42 – 51)

Мама (с. 42), Лале (с. 44), Игра с кукли (с. 46),
На море (с. 48), Руми и Лили (с. 49), Щастливо
детство (с. 50)

Обобщение 51

**Съгласните звукове и техните букви Кк, Тт, Сс,
Пп, Шш** (с. 52 – 63)

Весела игра (52), Кукла (с. 53), Татко и Тони
(с. 54), Есен (с. 56), На потока (с. 58), Петър
плет плете (с. 59), Прела Пена (с. 59), Уши
Муши (с. 60), Машини (с. 61)

Обобщение ..... 62 – 63

**Съгласните звукове и техните букви Вв, Дд, Бб, Зз,
Гг, Йй,** (с. 64 – 79)

Мишле и молив (с. 64), Врана и Лисана (с. 65),
Под дървото (с. 66), Дървар (с. 67), Баба (с.
68), Отишла баба за дренки (с. 69), Бреза (с.
70), Вълкът и седемте козлета (с. 71), Игра в
гората (с. 72), Нова година (с. 74), Зимата дойде
(с. 76), Герой (с. 77)

Букви Яя, Юю (с. 78 – 83)

Аз съм излишен (с. 78), Бунт в банята (с. 79),
Сънят на Явор (с. 80), Юлка (с. 82), Юнак (с.
83)

Съгласните звукове и техните букви Чч, Цц, Хх,
(с. 84 – 91)

Счупената чаша (с. 84), Детски очила (с. 85),
Горо ле, горо зелена (с. 86), Мартеници (с.
88), Баба Марта (с. 88), Мама (с. 89), Хоро (с.
90), Хубави са всички (с. 91)

Буквата Щщ (с. 92)

Щъркели (с. 92), Хлебчо и Трохичката (с. 93)

Съгласните звукове и техните букви Фф, Жж, (с.
94 – 98)

Светофар (с. 94), Телефон (с. 95), Кой как се
труди (с. 96), Житената питка (с. 97), Веселба
(с. 98)

Обобщение 99

Буквосъчетания Йо йо и ЪО бо (с. 100 – 102)

Чичо Пейо (с. 100), Тичай, коньо (с. 101), Дя-
довата ръкавичка (с. 102)

Следбуквен период 104

Стойка Здравкова, Петър Пашов, Асен Босев, Атанас Цанков, Тодорка Узунова

БУКВАР

ЗА ПЪРВИ КЛАС
на средното общообразователно училище

ХУДОЖНИЦИ НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ

Борислав Стоев, Николай Стоянов, Иван Димов, Алекси Начев

ХУДОЖНИК ОФОРМИТЕЛ

Владислав Паскалев

Рецензенти: проф. д-р Александър Маджаров, Леда Милева, д-р Петър Милев, ст. н. с. Владко Мурдаров, ст. н. с. Тодорка Владимирова, Надежда Витанова, Петър Пенчев, Детелина Аврамова, Николина Димитрова. Редактор Евелина Мавродиева. Художник на корицата Борислав Стоев. Художници на илюстрациите: Борислав Стоев, Алекси Начев, Иван Димов, Николай Стоянов. Художник-оформител Владислав Паскалев. Художник-редактор Светла Благова. Технически редактор Йорданка Иванова. Коректор Наска Алишева.

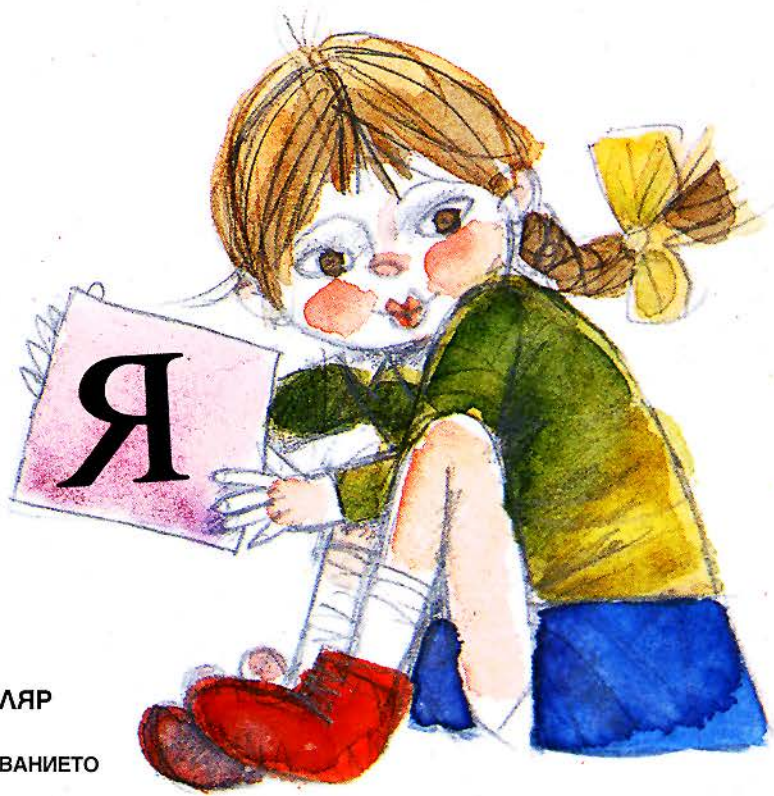
ISBN 954-01-0337-1

Българска. Издание II/тираж 1998 г. Дадена за печат на 25.VI.1998 г. Излязла от печат на 31.VII.1998 г. Формат 54x84/8. Печ. коли 14. Изд. коли 11,76. Тираж 96 552. Поръчка № 5443.

Издателство „Прогресс“ – София 1184, Цариградско шосе 117
Печат „Образование и наука“ – София

БЕЗПЛАТЕН ЕКЗЕМПЛЯР
ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
В СИСТЕМАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Цена 2320 лв.